

REDESCOBRIM L'ESGLÉSIA DE

SANTA

MARIA

DE MONTMELO

ÍNDEX

L'entorn de l'església de Santa Maria de Montmeló	3
L'església dels segles IX-X	4
L'església del segle XII	6
L'església del segle XIII	8
L'església del segle XVIII	12
L'església del segle XIX	14
L'església del segle XX. Abans de la guerra	15
L'església del segle XX . La Guerra Civil i les seves conseqüències	18
La troballa de les pintures romàniques	21
Les primeres restauracions	22
Les últimes restauracions	26
Les pintures romàniques	28

Producció:
Ajuntament de Montmeló

Textos:
M. Antònia Carrasco (Centre d'Estudis de Montmeló)

Revisió i correcció de textos:
Oficina de Català de Montmeló

L'ENTORN DE L'ESGLÉSIA DE SANTA MARIA DE MONTMELÓ

Montmeló sorgeix a l'entorn de dos nuclis : el carrer Major i l'església. El carrer Major, nascut com a conseqüència de l'edificació de cases entorn d'una important via de comunicació: la Via Romana, que més tard seria el Camí Real de carros de Barcelona a Girona i el de Barcelona a Vic que tenien trajecte únic fins bifurcar-se, a Montmeló, cap a Vic i Girona. L'altre nucli; el barri del Piquet, neix a l'entorn de l'església i la seva sagrera o espai sagrat que protegia de qualsevol violència a tota persona que s'hi trobés. És per aquest motiu que les primeres cases les podríem situar al seu voltant.

En color verd la zona del Piquet i en color grana, l'església i la seva sagrera.
Fotografia: Vista satèl·lit base de @2019 Google

Postal d'una vista general del Piquet. Hi veiem l'església, la rectoria i els terrenys i edificacions que l'envoltaven cap a l'any 1912.

L'ESGLÉSIA DELS SEGLES IX-X

L'església de Santa Maria de Montmeló apareix documentada per primera vegada l'any 945, dins de l'acta de consagració de l'església del monestir de Sant Pere de les Puel·les.

Les excavacions arqueològiques que s'hi han fet no han permès, però, localitzar cap estructura relativa a aquesta fase. Només la presència de sitges en l'absis de l'actual temple romànic fa plantejar la hipòtesi que, en cas de ser atribuïbles al temple dels segles X-XI, aquest es trobés desplaçat respecte a l'emplaçament actual.

La primitiva església del segle IX deuria ser, com la majoria d'esglésies rurals, de petites dimensions i fosca per tal d'ajudar al recolliment i a la pregària. La forma que seguia era la més ele-

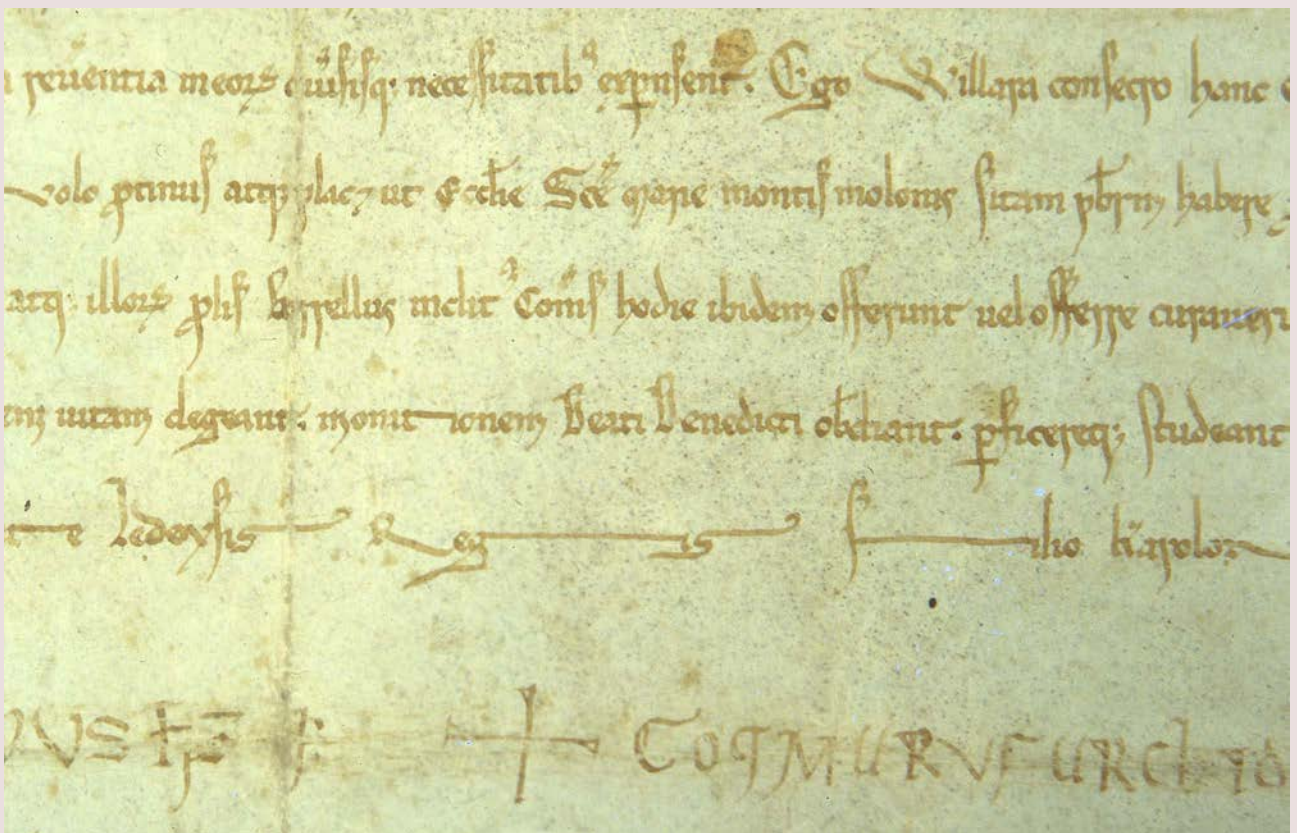
mental i simple: un espai rectangular, que servia de nau, al qual s'hi acoblava un de més petit quadrat, rectangular o trapezoïdal, que era el santuari. Exteriorment no es marcava cap diferenciació arquitectònica entre aquestes dues parts.

La coberta deuria ser de fusta amb una embigada a dues vessants al damunt de la qual s'hi posaven lloses de pedra o de pissarra. L'aparell emprat en l'aixecament dels murs deuria ser del material que tenien més a mà: fang, lloses, còdols i com a argamassa s'utilitzava argila o calç amb sorra.

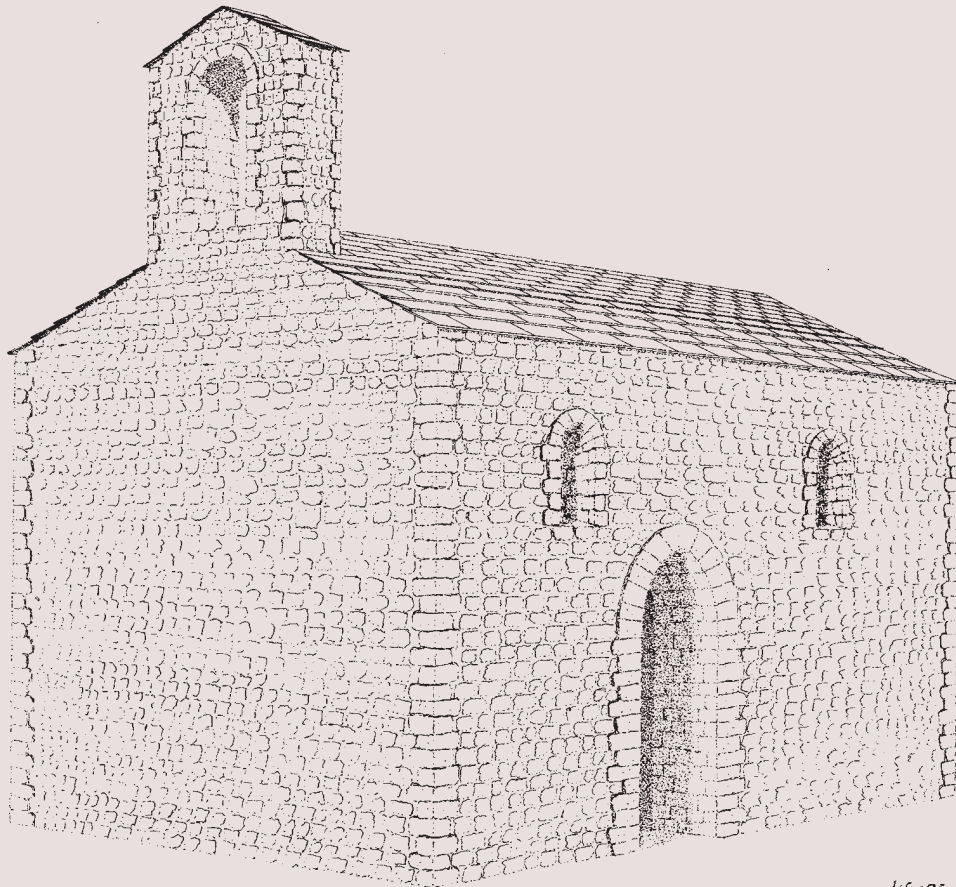
L'interior de l'edifici estava arrebossat i emblanquinat amb calç i possiblement, posseïa una banqueta d'obra que recorria tot el perímetre interior de la nau. El

paviment, en principi, era de simple terra trepitjada. El portal d'entrada, de mig punt lleugerament apuntat i adovellat del qual encara en queda l'empremta, s'obria al mur de migdia de la nau, una mica més a ponent d'on es troba l'actual.

La decoració interior de l'església es limitava a llocs molt concrets i es feia amb motius totalment esquematitzats d'elements vegetals. L'únic exemple que en resta el tenim en un capitell de petites dimensions que va ser reaprofitat en la construcció de l'arc triomfal de l'església del segle XII. Aquesta primera església deuria tenir un tipus de campanar anomenat d'espadanya o cadireta, situat al mur oest, és a dir al mur oposat al de l'absis.

Detall de l'Acta de Consagració del Monestir de Sant Pere de les Puel·les de Barcelona on apareix citada, per primera vegada, l'església de Montmeló (Montis Molonis).

1-6-95

Aspecte que deuria tenir la primera església d'una sola nau rectangular i amb un campanar d'espadanya. Dibuix: Pere Cuní

Capitell-imposta preromànic que es va tornar a utilitzar a l'època del romànic com una pedra més de construcció quan es va aixecar la paret sud, a l'esquerra de la porta d'entrada. Fotografia: Josep Umbert

L'ESGLÉSIA DEL SEGLE XII

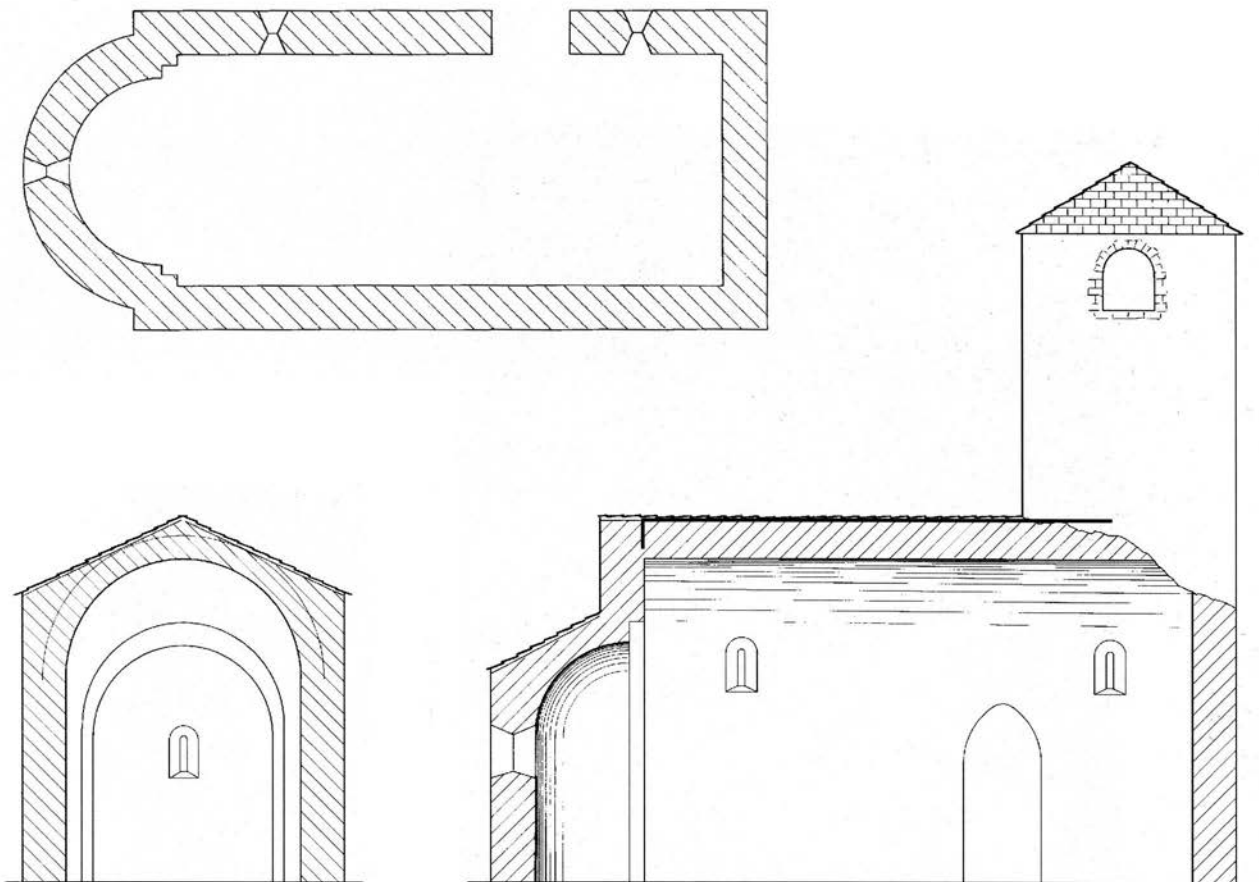
Possiblement l'església va mantenir l'aparença descrita anteriorment fins el segle XII en que va patir una reforma. Seguia essent un edifici senzill, de planta rectangular, d'una sola nau coberta probablement amb una volta de canó seguit i amb un absis al lloc ocupat anteriorment pel santuari i un campanar.

És possible que la volta de fusta patís un incendi o que amb el temps s'hagués deteriorat per les humitats i fos substituïda per una de canó seguit. Actualment podem apreciar en el mur sud-oest, just al damunt de la porta lateral, l'empremta de la teulada a dues vessants que deuria tenir l'església d'aquesta època.

L'interior de l'església estava il·luminat per la finestra de l'absis i les dues que junt amb la porta d'accés, estaven situades a la façana sud. Els murs de l'església d'aquest segle estaven fets amb carreus bastant regulars, cosa que apreciem en l'aparell de l'absis i de la part baixa del campanar. És en aquest moment quan es reaprofitava el petit capitell procedent de l'antiga construcció com a capitell-imposta de l'arc triomfal.

En aquest segle es donen dos canvis importants que encara es poden observar en l'església actual: es construeixen el campanar i l'absis, que es va decorar amb pintures murals.

El campanar, que adquirirà gran importància en l'arquitectura religiosa, ja entrat el segle XI, va substituir al d'espadaña. Era un campanar de base quadrada amb un sòcol cec a la part inferior, un primer nivell on estaven situades les campanes i una finestra a cada costat. Aquest campanar encara es conserva i des de l'exterior es poden veure dues de les finestres (les del costat sud i oest). Les dues finestres restants es poden veure des de l'interior de l'escala d'accés a la torre-campanar així com la coberta piramidal o xapitell que coronava l'antic campanar.

Planta i alçats de com deuria ser l'església en el segle XII. Dibuixos: Pere Cuní

Absis romànic vist des de l'exterior. Fotografia: Josep Umbert

L'ESGLÉSIA DEL SEGLE XIII

La forma que tenia l'església en aquest segle era la mateixa que hem descrit en el període anterior, però amb un petit canvi en la coberta de l'edifici. Es va substituir l'anterior volta de canó seguit, per una altra en forma de canó apuntat. Probablement el mal estat de la primera o el seu possible esfondrament va provocar aquest canvi.

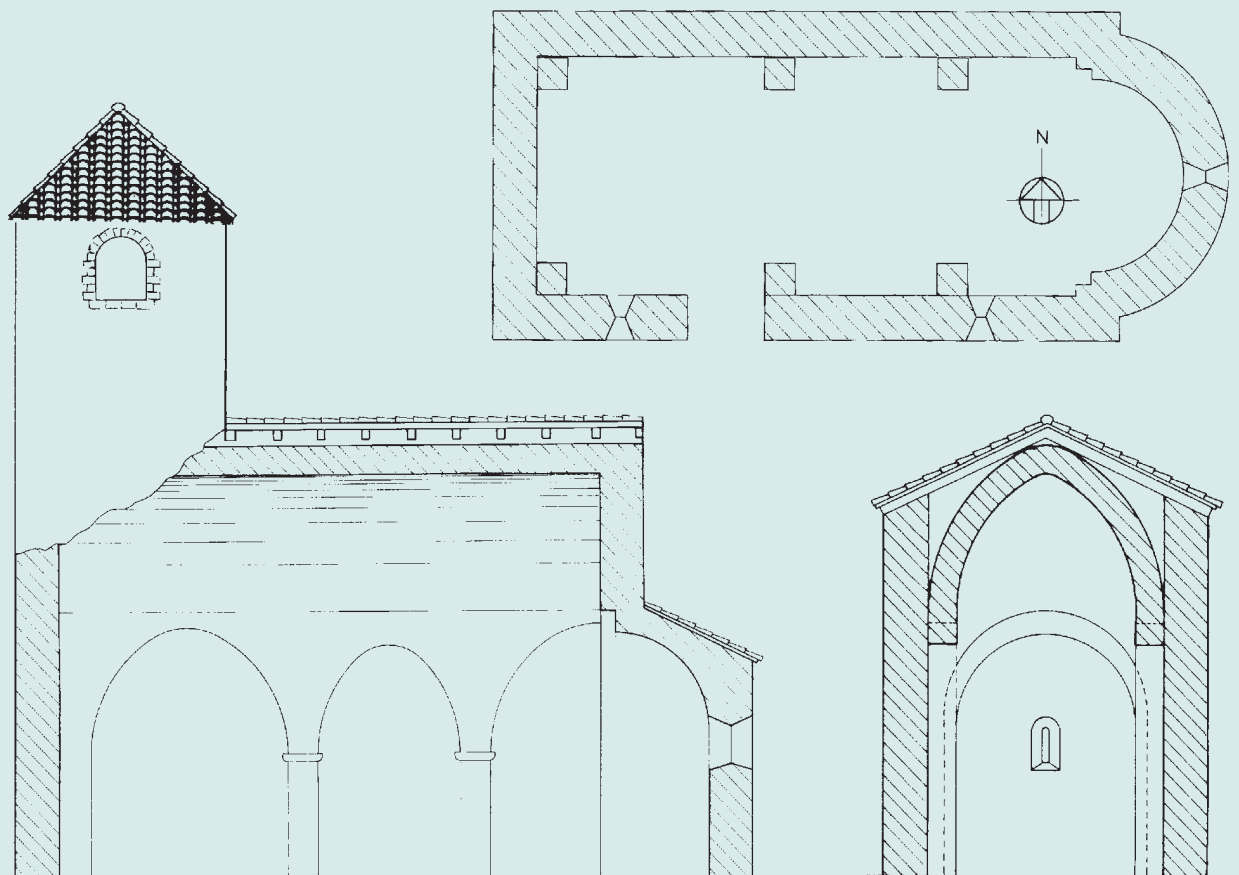
Aquesta modificació, que tècnica-ment era molt important, suposava un canvi molt petit dels esquemes arquitectònics que estaven totalment arrelats en la tradició romànica, però va esdevenir en l'origen del que serien les futures formes i solucions gòtiques.

Els únics vestigis que en tenim d'aquest moment a l'església de Montmeló són les restes de volta apuntada i les arcuacions que es van fer com a conseqüència de la seva construcció.

Per a sostenir la nova volta els murs de l'església no deuri- en ser suficients i es varen haver de construir uns arcs apuntats adossats a ells per tal de reforçar-los. Aquesta arcuació anava a banda i banda dels murs de migdia i tramuntana, aconseguint d'aquesta manera, reforçar la part antiga i sostenir la nova. Aquest fet va ocasionar una reducció de l'espai interior del temple, sobretot si tenim en compte que l'església ja era de

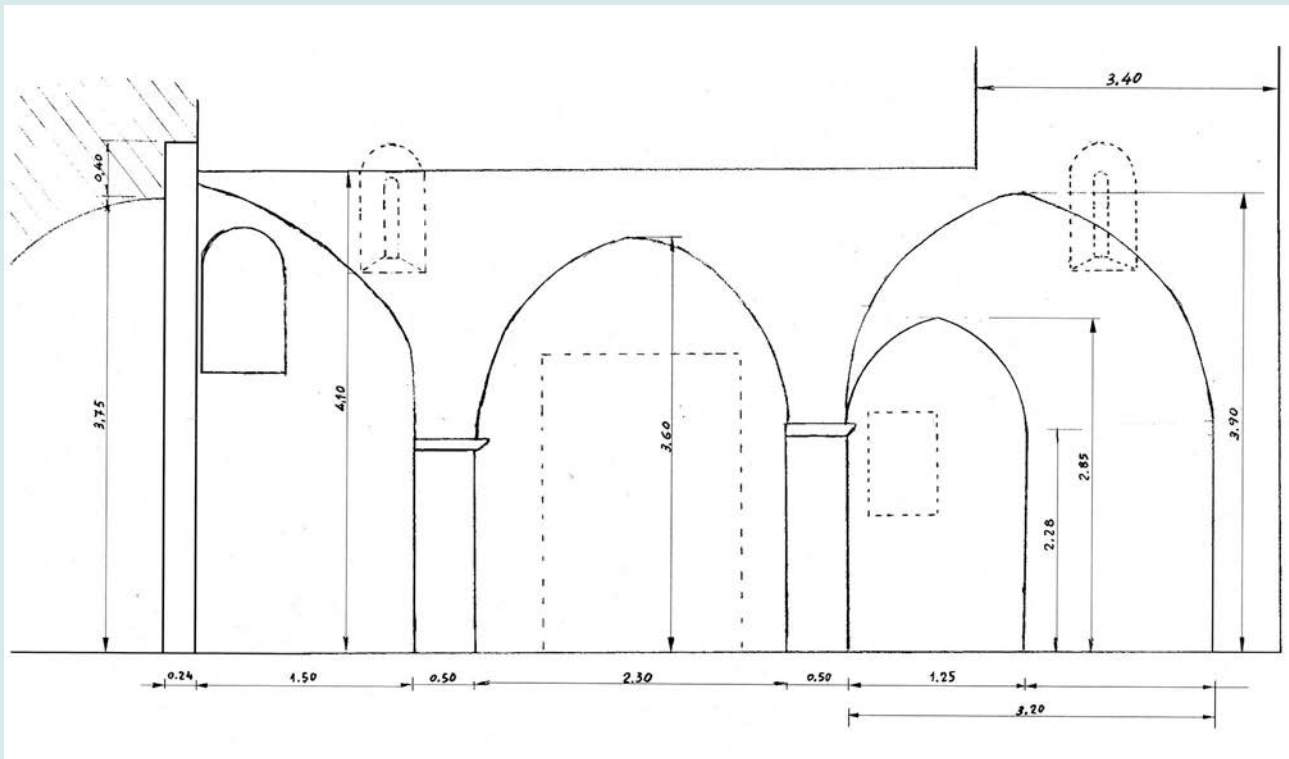
petites dimensions. La nova volta anava coberta a dues vessants i a l'exterior amb teules àrabs.

Com a conseqüència d'aquestes reformes part de les pintures romàniques van quedar tapades, cosa que queda ben palesa en les restes actuals de la capçalera de l'antiga església. En elles apreciem com l'empremta de la volta queda al costat mateix de les dues figures dels àngels, que possiblement formaven part d'una composició que decorava tot el mur triomfal.

Planta, secció i alçat de l'església del segle XIII. S'hi pot veure la volta de canó apuntada que es construeix en aquest moment.

Alçat i imatge de l'interior del mur sud. S'hi pot veure, a la dreta, la primera porta i, al mig, l'actual. També hi veiem l'arcuació que s'adossà a l'interior del mur on es recolzava la volta de canó apuntat.
 Dibuix: Pere Cuní. Fotografia: SPAL. Diputació de Barcelona. 1965

Detall de l'arcuació que s'adossava a l'interior del mur per poder aguantar el pes de la nova volta. Fotografia: Josep Umbert

Fragment de la volta de canó apuntat sota el campanar i restes de la coberta anterior, a dues vessants. Fotografia: Josep Umbert

Restes de la volta apuntada a la part superior de l'absis. Fotografia: Josep Umbert

Interior del mur sud amb la part superior de les arcuacions on s'aprecia el gruix constructiu en el qual es recolzava la volta. També hi veiem la rosassa amb vitralls de colors i el símbol de Maria que es va obrir en èpoques posteriors. Fotografia: Miquel Pujol

L'ESGLÉSIA DEL SEGLE XVIII

Ja entrat el segle XVIII, les visites pastorals ens parlen d'un augment d'altars respecte als segles anteriors, però tot i així no podem assegurar en quin moment concret es deuria fer la reforma arquitectònica més important que va transformar l'església. L'esmentada reforma va consistir en l'enderroc de la paret nord de l'església romànica, és a dir es va prendre la seva llargada per fer l'amplada de la nova. Així la façana sud va passar a ser la façana principal i en el mur nord de l'antiga església es va obrir un arc rebaixat que donava pas a la

nau de la nova.

Aquest nou edifici seguia unes línies que podem situar a cavall entre el gust barroc-tardà i neoclàssic i va canviar totalment l'aspecte del temple.

Amb aquest canvi van quedar taptats tots els vestigis romànics: les finestres del mur de migdia i el propi absis, que va ser cegat degut a la construcció del cor i l'escala d'accés a ell. Igualment, el campanar també es va ampliar sobreposant un nou cos al damunt de l'antic.

En aquest moment la porta romànica va ser tapiada i es va

aprofitar la seva obertura per a deixar-hi una finestra gairebé quadrada. Es va construir una nova porta d'accés, de dimensions més grans, de forma rectangular i s'utilitzà com a llinda d'aquesta nova porta la mare fita (actualment a l'exterior de l'església). També es va desmuntar la volta de canó apuntat per fer el cor i la nova façana.

La façana principal era austera i senzilla, de línies neoclàssiques amb un coronament ondulat amb una creu de fusta al bell mig, una rosassa de vitralls de color, amb el símbol de Maria.

Vista del campanar l'any 1912. S'hi aprecia el contrafort entre la rectoria i el campanar per tal de reforçar el recolzament del campanar, que ja es deuria trobar en males condicions. Fotografia: Josep Salvany. Fons Salvany. Biblioteca de Catalunya

MONTMELÓ CAMPANARIO

Exterior de l'església cap al 1911. Tot i que aquestes imatges pertanyen a principis del segle XX, la façana que hi veiem és la que deuria tenir quan es va fer la transformació del temple seguint el gust neoclàssic.

L'ESGLÉSIA DEL SEGLE XIX

Com a conseqüència de la guerra del francès (1808-1814) l'església va quedar destrossada i van ser cremats tots els altars. És per això que durant aquest segle es van fer les nombroses obres d'ampliació i restauració que descriu Antoni Aymar i Puig en el seu opuscle de l'any 1892 Parroquia de Montmeló. Algunas noticias.

Aproximadament des de 1862 fins a 1877 es va construir una nova sagristia al darrera de l'altar major, es van reparar la volta, les lloses del paviment, els arcs de les capelles laterals, la teulada i les fonts baptismals.

L'any 1865 es va construir l'altar major. Un any més tard es van fer dues fornícules per a posar-hi les imatges de Sant Oleguer i Sant Roc i, a l'any 1867, es va fer daurar.

Darrera el cambril es va col·locar un rellotge amb campanes, per la qual cosa s'hagué d'aixecar una espadanya. També es va arrebossar i enlluir l'exterior de l'església

Fotografia de l'altar major amb el retaule. Es va construir l'any 1865.
Fotografia: Arxiu Parroquial.

L'any 1864 es va posar, darrera el cambril, un rellotge amb campanes cosa que va fer que s'aixequés una espadanya. Fotografia: Josep Salvany.
Fons Salvany. Biblioteca de Catalunya

L'ESGLÉSIA DEL SEGLE XX

Abans de la guerra

L'aparença de l'església a principis del segle XX i fins abans de la guerra, era gairebé igual a la del segle anterior, però l'any 1919 es va ampliar la nau construint, a manera de nau lateral, la capella del Santíssim. Per poder fer la nova capella es va agafar part del lloc que ocupava la sagristia ja que aquesta era molt gran i es trobava en estat ruïnós, i també part del terreny del costat que va ser cedit pel seu propietari.

Tot i que l'any 1913 es va traslladar el cementiri a les afores del poble i va passar a ser municipal, encara hi havia l'antic cementiri, al costat de la porta d'entrada.

A l'interior, el presbiteri estava separat de la resta de l'església per una barana de ferro amb can-

cells. Hi havia sis altars. L'altar major, tenia una imatge de la Verge de fusta amb vestit, a més també hi havia dins de fornícules, les imatges de Sant Josep, Sant Sebastià, Sant Isidre i Sant Roc. A la dreta es trobava l'altar del Sagrat Cor de Jesús, a l'esquerra hi havia l'altar de la Puríssima, amb una imatge de fusta i l'altar del Bon Part, amb una imatge de fusta i les imatges de Sant Antoni Abat i Santa Llúcia en nínxols.

L'església posseïa, prop de la porta principal, el baptisteri format per una pica de pedra amb tapa de fusta que es tancava amb clau. A prop de la porta hi havia dues grans piques de marbre d'aigua beneïda.

Al costat de l'evangeli, junt a

l'altar major hi havia la trona de fusta, i als peus de l'església, al damunt de la porta principal es trobava el cor, al centre del qual es situava un harmòniom de tres teclats.

Quant a la sagristia era de grans dimensions, tenia armaris i còmodes, rentamans i piscina (dipòsit per aprofitar l'aigua que provenia de les piques baptismals, de les purificacions de les mans...)

Adossada a l'església es trobava la casa rectoral, que estava molt deteriorada i gairebé en estat ruïnós, cosa que va fer que cap a l'any 1924 es comencés la construcció d'una de nova que va ser inaugurada el 1928.

Imatge del cor, situat als peus de l'església i al damunt de la porta d'entrada Fotografia: Arxiu Parroquial

Vista de la façana i el campanar de l'església. Fotografia: SPAL. Diputació de Barcelona

Interior de l'església amb el retaule i cadires de voga.
Fotografia: Arxiu Parroquial

Capella del Santíssim, construïda l'any 1919 i beneïda el maig de 1921. Fotografia: Arxiu Parroquial

Aspecte de la rectoria fins l'any 1924. Fotografia: J. Dolcet.
Arxiu fotogràfic del Centre Excursionista de Catalunya

Imatge de la construcció de la nova rectoria. 1927
Fotografia: Lucien Roisin

L'ESGLÉSIA DEL SEGLE XX

La Guerra Civil i les seves conseqüències

L'esclat de la Guerra Civil va provocar diversos episodis relacionats amb l'església. Els milicians van treure els bancs i altres objectes sagrats i en van fer una gran foguera. Les campanes van ser despenjades. La rectoria també va ser saquejada i es varen cremar molts dels objectes que estaven dins d'ella. La varen convertir en seu del Comitè revolucionari i es va pintar a la part alta de la façana una bandera roja i negra.

El temple va ser destinat a Sindicat agrícola i més tard a alberg

de refugiats. Malgrat tots aquests fets, l'edifici no va patir massa danys.

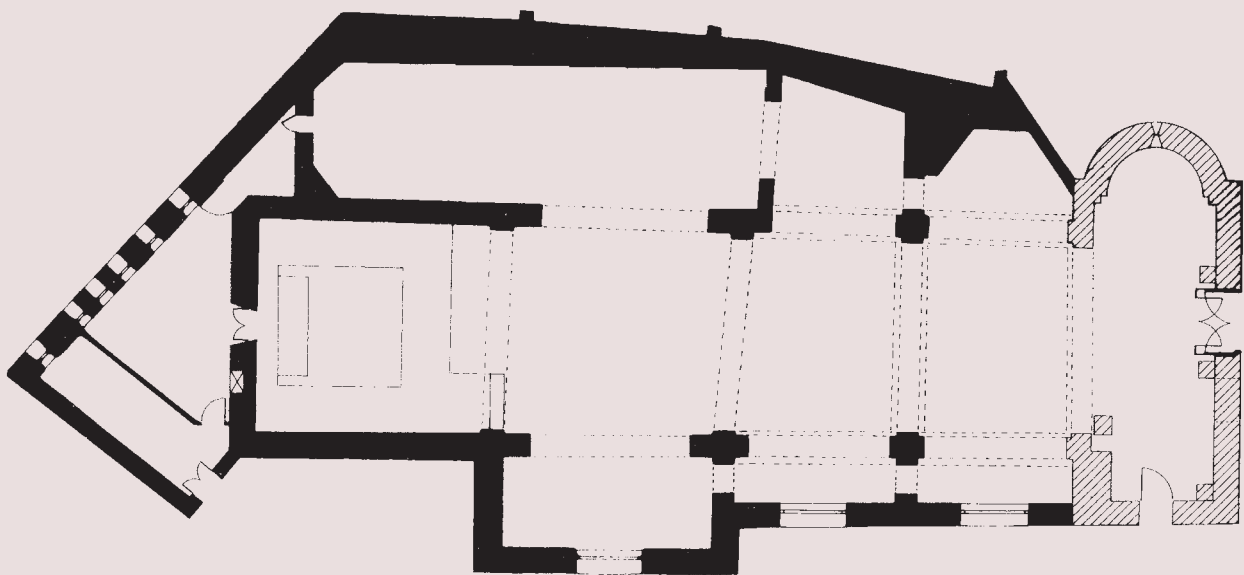
El mes de juliol de 1939 mossèn Eduard Font Figuera va començar les obres de reconstrucció del temple a càrrec de l'arquitecte Josep Boada i Barba i es va construir la capella de la Verge dels Dolors.

El 4 d'agost de 1940 varen ser beneïdes les tres noves campanes. En aquest moment s'aprofità per engrandir el presbiteri de l'església: aquesta ampliació s'aconsegueix enderrocant el

mur nord i transformant la sagristia en una de més petita i en part del nou altar major.

Es va obrir un arc en el mur que separava la Capella del Santíssim de la resta del temple, quedant d'aquesta manera els dos espais comunicats entre ells, tal i com veiem actualment.

El cost de la reparació del temple es va pagar amb collectes, subscripcions i donatius dels feligresos i gent del poble durant els anys 1939 i 1941. L'any 1946 es va acabar la reconstrucció.

Planta on veiem, als peus de la nau principal, l'església romànica. També es pot veure la nova capella del Santíssim i la nova sagristia. Dibuix: Serveis Tècnics Ajuntament de Montmeló

Aspecte de la façana després de les obres de reconstrucció fetes acabada la Guerra Civil.
Fotografia: Belmont. Postal Carreras Castells. Original a l'Arxiu Municipal.

L'interior de l'església una vegada reconstruït després de la guerra. Fotografia: Postal Exclusivas "Elias Molins"

Es va obrir un arc en el mur que separava la Capella del Santíssim de la resta del temple, quedant d'aquesta manera els dos espais comunicats entre ells, tal i com es pot veure actualment. Fotografia: Arxiu Parroquial

LA TROBALLA DE LES PINTURES ROMÀNIQUES

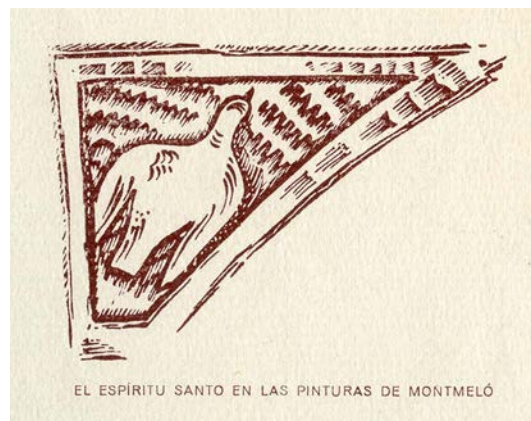
La gran transformació que va patir l'església de Montmeló cap al segle XVIII va fer que l'absis i les pintures romàniques quedessin totalment tapades i amagades durant dos segles. L'absis tampoc era visible des de l'exterior perquè les construccions annexes impedièn la seva visió.

L'any 1946 el senyor Luis Monreal Tejada, historiador i aleshores cap de la Comissaria de Zona del Patrimonio Artístico Nacional, en una visita a l'església de Montmeló les va trobar ocultes darrera un mur que s'havia fet com a conseqüència de la construcció del cor.

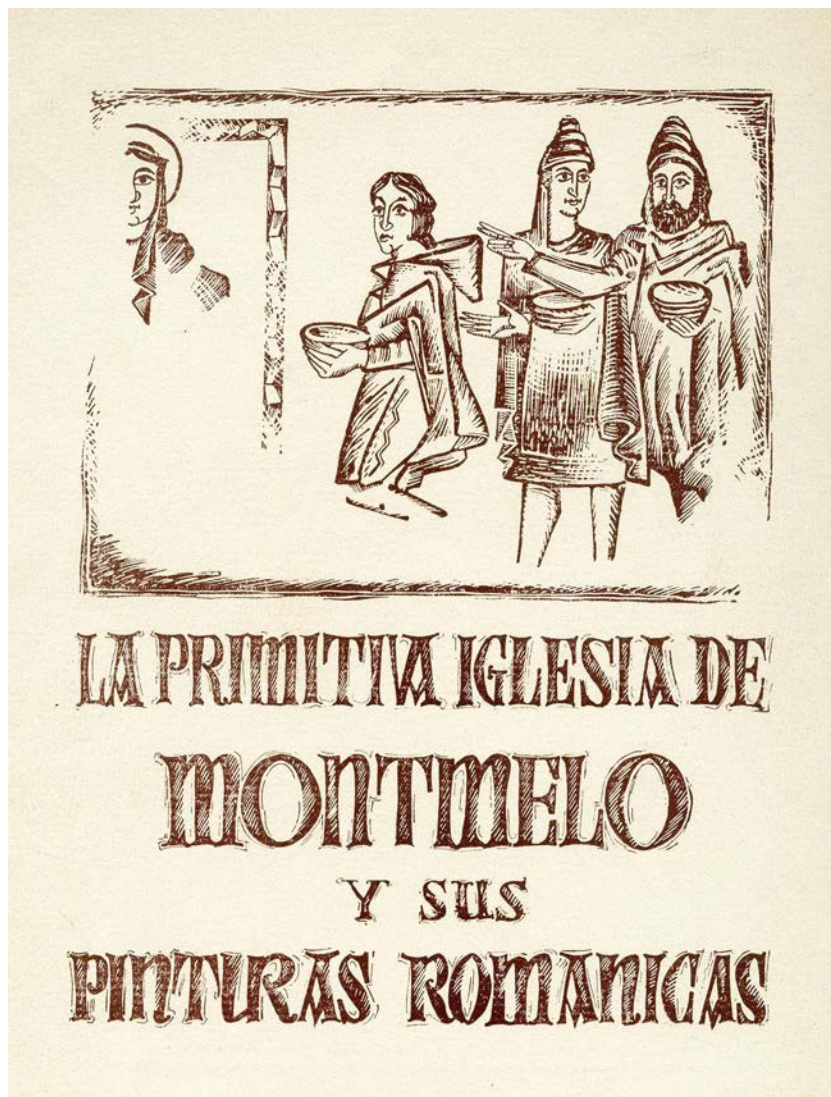
Monreal va fer una primera descripció completa del que veia, cosa que ens ha permès saber com eren ja que alguns fragments, amb el pas del temps, han anat desapareixent.

En el seu pas per l'església de Montmeló, l'acompanyava un prestigiós pintor de l'època amic seu, Carles Bécquer Domínguez, que va fer uns primers dibuixos de les pintures (Epifania i Esperit Sant) tal i com les van trobar. Acabava el seu escrit dient :

"Todas estas pinturas están ejecutadas al fresco con una técnica bastante perfecta. Jamás han sido restauradas o repintadas. Sus colores predominantes son un rojo vivo y un gris plomo que da la sensación de azul. Corresponden al siglo XII y su importancia principal estriba en que son las más próximas de esta época que se conocen respecto a Barcelona, por lo cual puede decirse que extienden considerablemente el mapa de la pintura románica en esta tierra."

Dibuix de l'Esperit Sant, fet per Bécquer, aparegut a les pintures murals de l'església romànica.

Portada de l'opuscle publicat per donar a conèixer la troballa de Luis Monreal. El dibuix, de Bécquer (Carlos Bécquer Domínguez, artista que va fer els primers dibuixos de les pintures romàniques), mostra l'Epifania.

LES PRIMERES RESTAURACIONS

Després de la descoberta de l'absis i les pintures, cap a finals del 1965 mossèn Mateu Santacana va sol·licitar ajut a la Diputació de Barcelona per tal de dignificar les restes romàniques de l'església.

Les obres van ser executades i costejades des del Servei de Catalogació i Conservació de Monuments de la Diputació de Barcelona, actualment Servei de Patrimoni Arquitectònic Local. Van consistir en conservar i consolidar les pintures romàniques i com a conseqüència d'aquesta tasca va ser necessari realitzar-ne d'altres com la consolidació dels arcs i murs confrontants de l'absis que, al treure el cor, perillaven.

També es va intervenir a la façana i al campanar. Durant aquests

treballs es van deixar al descobert les dues finestres de doble esqueixada en el mur de l'actual façana principal. Quant al campanar es va consolidar el parament i es van descobrir les finestres del campanar romànic.

La totalitat de les obres, però, no va arribar mai a la seva fi i van quedar inacabades, fet que va provocar diverses reclamacions des de la parròquia sol·licitant nous ajuts a les institucions, que mai van arribar.

L'any 1985, Mossèn Ferran Bueno i Ferrer, va contactar amb el Servei de Restauració de la Generalitat de Catalunya per tal que es consolidessin les pintures i es van fer obres bàsiques per poder accedir al campanar.

A finals de 1996 i a través de l'Ajuntament de Montmeló, el

Servei de Patrimoni Arquitectònic Local de la Diputació de Barcelona va dur a terme una excavació arqueològica de la part romànica. L'any 2001, l'Ajuntament es va tornar a adreçar a la Diputació de Barcelona per sol·licitar suport tècnic i econòmic per a la continuació de la restauració de la part romànica de l'església. En aquest moment era urgent fer obres a la coberta de l'absis romànic ja que el seu mal estat i la filtració d'aigua de les pluges estava provocant l'acceleració de la degradació de les pintures. Les obres es van fer a la coberta, paraments i la volta. Les pintures de l'absis es van protegir amb una barana amb il·luminació incorporada.

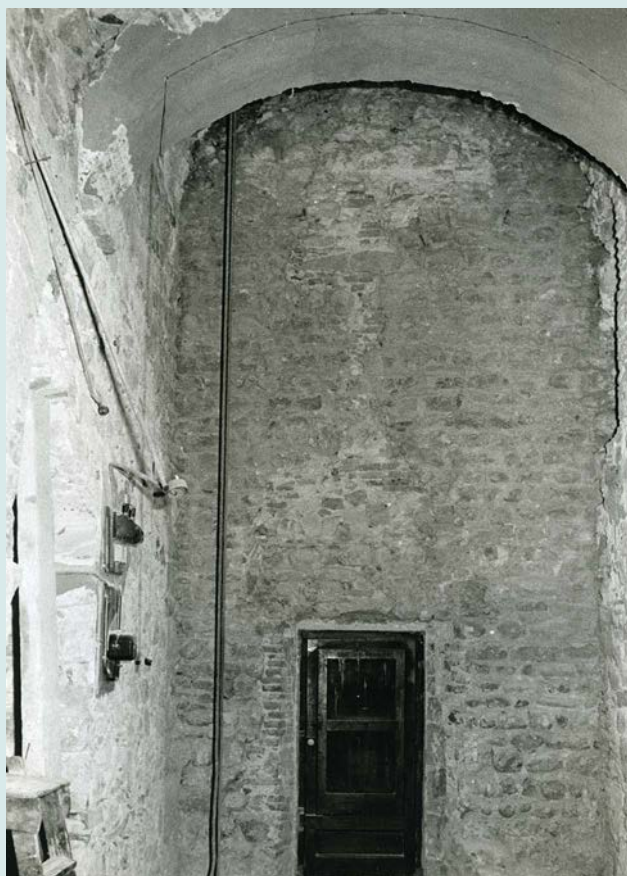
Alçat de la façana de l'església. A l'esquerra, estat en el que es trobava l'any 1966 .
A la dreta, projecte de restauració fet per la Diputació de Barcelona.

Obres de restauració. Fotografia: SPAL. Diputació de Barcelona. 1967.

Obres de restauració. Van quedar al descobert finestres romàniques que estaven tapades.
Fotografia: SPAL. Diputació de Barcelona. 1967.

Imatge del desmuntatge del cor durant les obres de restauració.
Fotografia: SPAL. Diputació de Barcelona. 1967.

Vista de la teulada de l'església i els edificis annexos que impeden veure l'absis. Fotografia: Josep Umbert. 1986

Estat en que es trobava l'absis abans de la restauració l'any 2003. Fotografia: SPAL. Diputació de Barcelona. 2003

Estat final després de la restauració. Fotografia: SPAL. Diputació de Barcelona. 2004

Procés de restauració del campanar. Fotografia: SPAL. Diputació de Barcelona. 2004

LES ÚLTIMES RESTAURACIONS

El 2006, l'Ajuntament va tornar a demanar la col·laboració de l'SPAL en la restauració de l'església, ja que arran d'unes pluges fortes, es van detectar desperfectes a la fàbrica del temple, especialment del campanar. S'hi va fer una reparació d'urgència retirant els merlets i col·locant un parallamps nou ja que el vell estava en perill de caure.

Els mesos de gener i febrer de 2019 durant les obres de la segona fase de la carretera BV5003, concretament a la zona de la sagrera de l'església, es van dur a terme unes excavacions arqueològiques prèvies a la urbanització de l'entorn del temple. La gestió de l'Ajuntament va fer possible que s'obris un nou pas que ha permès la comunicació entre la plaça de l'església i el carrer Folch i Torres i ha deixat al descobert l'absis i la façana lateral donant una millor visibilitat a l'edifici.

Els treballs han permès identificar un total de 13 sitges excavaades al subsòl i destinades a l'emmagatzematge de gra i 17 tombes, distribuïdes al llarg del carrer de Santa Maria i a l'Avinguda de Pompeu Fabra.

Les sitges es poden agrupar en dues fases cronològiques diferenciades. Una primera vers els segles XI i XII i una segona entre els segles XIII i XIV. Mentre que les restes humanes es poden agrupar en quatre fases. Una primera vers els segles X-XI; una segona entre els segles XI i XIII; una tercera vers els segles XVII-XVIII i una quarta entre el segle XIX i la primera meitat del segle XX, moment en que es deixà d'utilitzar l'espai com a cementiri, que es traslladà a la ubicació actual.

Les restes ens han aportat nova

informació que ens permet delimitar amb major exactitud l'espai ocupat per la sagrera de l'església de Santa Maria i la funcionalitat i evolució que ha tingut aquest espai al llarg dels segles.

Fotografies del les sitges que es van trobar durant les excavacions fetes a principis de l'any 2019 per les obres d'urbanització de l'entorn de l'església.

Fotografies: Antequem

Fotografies dels enterraments que es van trobar durant les excavacions fetes a principis de l'any 2019 per les obres d'urbanització de l'entorn de l'església. Fotografies: Antequem

LES PINTURES ROMÀNIQUES

Les pintures murals de l'església romànica de Montmeló constitueixen uns dels pocs exemples que en queden propers a Barcelona.

Malgrat la pèrdua de la major part de la composició pictòrica, gràcies a l'estudi de possibles paral·lels i de les restes que han sobreviscut al pas del temps, ens podem fer una idea de com deuen ser.

Dins l'absis la distribució dels temes correspondria a la forma tri-

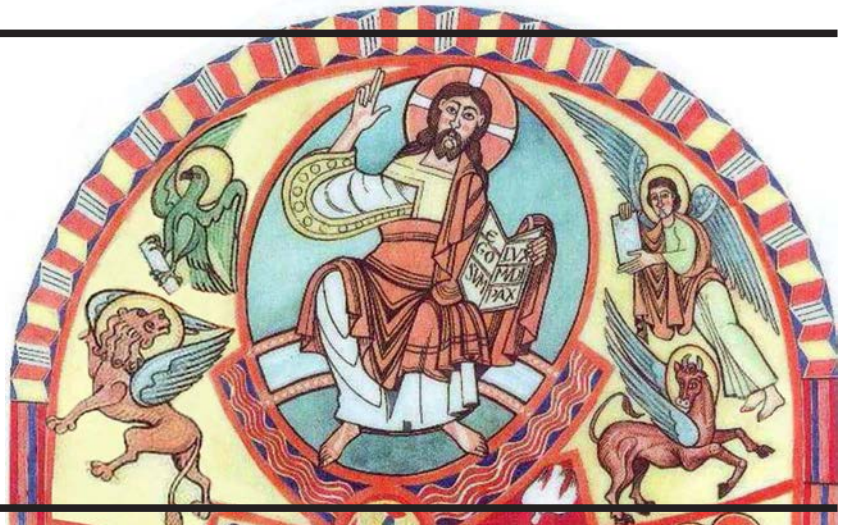
partida, comuna gairebé a tots els absis romànics, és a dir, la conca absidal ocupada pel Pantocràtor amb el Tetramorf i el semicilindre inferior dividit en dos registres, un amb escenes figuratives i l'altre amb decoració de cortinatges figurats.

L'articulació plàstica del mur es realitza a base de bandes separadores de les diverses escenes i d'una petita finestra ornamentada.

Conca absidal

Pantocràtor. Crist en Majestat (Maiestas Domini), senyor de l'univers, assegut al tron dins d'una màndorla. Els seus peus descansen sobre els quatre rius simbòlics del paradís.

Està envoltat pel tetramorf o símbol dels quatre evangelistes: a l'esquerra, l'àliga de Joan i el lleó de Marc; a la dreta, l'àngel de Mateu i el bou de Lluc.

Primer registre

Escenes del cicle Mariològic. L'anunciació de l'àngel a Maria i la visitació de Maria a la seva cosina Isabel.

Escena del cicle Cristològic. Etapa de la infància de Crist, l'adoració dels mags o epifania.

Segon registre

Cortinatges figurats. La zona inferior, immediatament darrere l'altar, acostumava a estar decorada amb escenes no historiades per tal de no distreure l'atenció dels fidels.

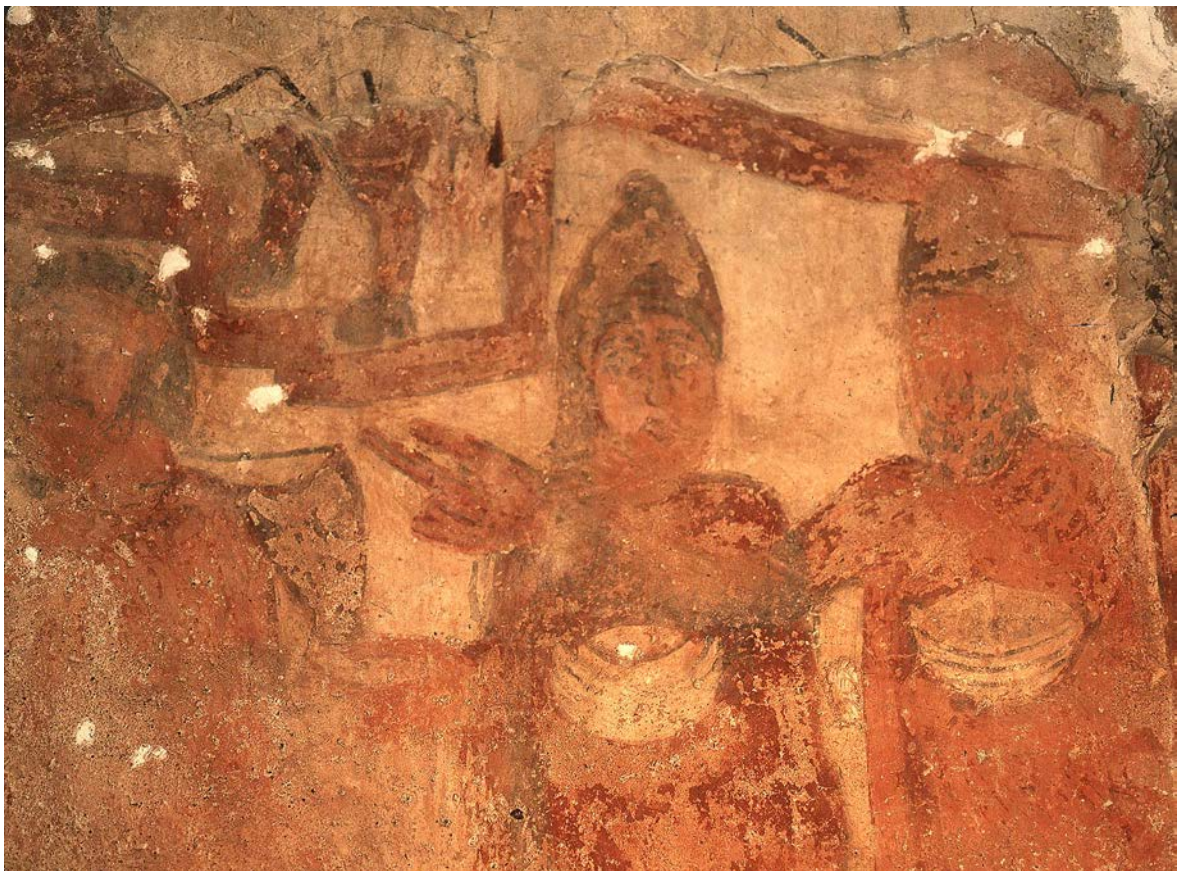
Sinòpia de la màndorla on hi havia Crist en Majestat. Fotografia: Josep Umbert. 1995

Escena de l'Anunciació de l'àngel a Maria. S'aprecien l'Esperit Sant i restes de l'àngel i Maria. Fotografia: Josep Umbert. 1995

A ambdós costats de la finestra es veuen les escenes de l'Epifania i l'Anunciació. Fotografia: Josep Umbert. 1995

Escena de l'Epifania. Fotografia: Josep Umbert. 1995

Imatge de la plaça i de la façana actualment, amb l'obertura del passatge de l'Església. Fotografia: Pablo Agudo

REDESCOBRIM L'ESGLÉSIA DE SANTA MARIA DE MONTMELÓ

AJUNTAMENT DE
MONTMELÓ

CENTRE
D'ESTUDIS
DE MONTMELÓ

antequem

ARQUEOLOGIA • PATRIMONI CULTURAL

JEP 2019
*Jornades Europees
del Patrimoni*

Museu Municipal de Montmeló

